

Social- och hälsovårdsministeriet
kirjaamo@stm.fi

Hänvisning
VN/9812/2020

Kontaktperson
Joel Bremius, telefon +358 18 25 351
joel.bremius@regeringen.ax

Ärende
**UTLÅTANDE TILL REGERINGENS
PROPOSITION TILL RIKSDAGEN MED FÖRSLAG
TILL LAGAR OM ÄNDRING AV LAGEN OM
UTREDANDE AV DÖDSORSAK,
HÄLSOSKYDDSLAGEN OCH LAGEN OM
ANVÄNDNING AV MÄNSKLIGA ORGAN,
VÄVNADER OCH CELLER FÖR MEDICINSKA
ÄNDAMÅL**

Åland har lagstiftningsbehörigheten för landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar; hälso- och sjukvård, med de undantag som föreskrivs i 27 § 24, 29 och 30 punkterna; eldbegängelse och socialvård enligt 18 § 1, 12 och 13 punkterna i självstyrelselagen (1991:71) för Åland.

Finland har lagstiftningsbehörigheten för dödförklaring; kyrkolagen och annan lagstiftning om religionssamfund; smittsamma sjukdomar hos människor och rättsmedicinska undersökningar enligt 27 § 6, 25 och 29 punkterna i självstyrelselagen.

Lagstiftningen om hälsoskydd hör till Ålands lagstiftningsbehörighet. På Åland tillämpas hälsoskyddslagen (FFS 763/1994) med vissa avvikelser genom landskapslag (2016:84) om tillämpning på Åland av hälsoskyddslagen.

Landskapsregeringen bedömer att lagstiftningsbehörigheten behöver utredas närmare gällande hantering och förvaring av lik och särskilt ansvaret för kylförvaringsutrymmen.

I propositionen föreslås det i 10 b § 3 mom. i lagen om ändring av lagen om utredande av dödsorsak att kommunen ska se till att det finns tillräckliga utrymmen för förvaring av lik. Ur både den allmänna och detaljmotiveringen framgår att det inte rör sig om någon ny skyldighet som åläggs kommunerna. Syftet är att precisera rådande rättsläge.

I avsnittet 2.2 Bedömning av nuläget framgår att det inte finns några direkta bestämmelser i lagstiftningen om kommunernas skyldighet att sörja för tillräckliga förvaringsutrymmen för avlidna. Enligt 6 § i hälsoskyddslagen ska kommunen inom sitt område främja och övervaka hälsoskyddet så att en hälsosam livsmiljö tryggas för invånarna. Med hälsoskydd avses enligt 1 § i hälsoskyddslagen att upprätthålla och främja befolkningens och individens hälsa samt att förebygga, minska och undanröja sådana i livsmiljön förekommande faktorer som kan orsaka sanitär olägenhet. Ur lagstiftningen om hälsoskydd kan i sista hand härledas en skyldighet att sörja för förvaringsutrymmen för lik, eftersom ett sönderfallande lik är en sanitär olägenhet.

Landskapsregeringen anser att frågan om vem som ansvarar för att det finns tillräckliga kylförvaringsutrymmen hör till Ålands lagstiftningsbehörighet. Det bör i sådant fall tydliggöras på något sätt att den föreslagna bestämmelsen i 10 b § 3 mom. i lagen om ändring av lagen om utredande av dödsorsak inte gäller på Åland.

Om ansvaret för att det finns tillräckliga kylförvaringssystem ska anses tillhöra Finlands lagstiftningsbehörighet, även om det tidigare i sista hand har kunnat härledas ur hälsoskyddslagstiftningen, bör dialog med landskapsregeringen föras gällande frågan under den fortsatta beredningen av propositionen.

Landskapsregeringens bedömning är att det inte är ändamålsenligt att de åländska kommunerna ska ansvara för att det finns tillräckliga kylförvaringsutrymmen med hänsyn till att de åländska kommunerna inte har förutsättningarna för det. De åländska kommunerna handhar bland annat inte hälso- och sjukvården på Åland.

Den föreslagna bestämmelsen i 10 b § 3 mom. innebär enligt motiveringen inga nya skyldigheter för kommunerna i Finland, men skulle i praktiken innebära ny skyldigheter för de åländska kommunerna.

Minister

Annette Holmberg-Jansson

Jurist

Joel Bremius